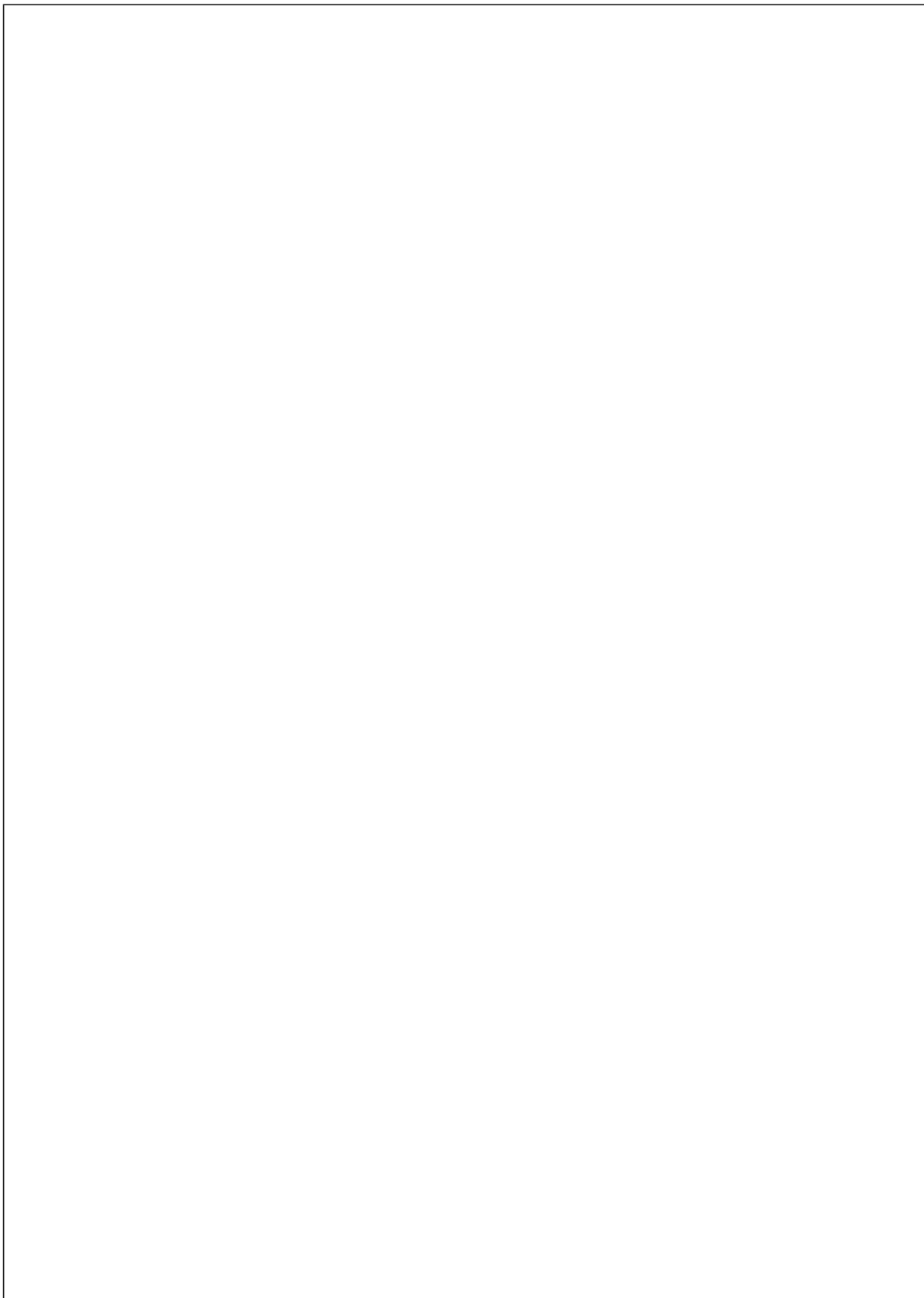

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/244846,W-Liszkach-odbyly-sie-uroczystosci-w-Dniu-Walki-i-Meczenstwa-Wsi-Polskiej.html>
12.07.2026, 20:16

[Następny](#)

[Powrót](#)

W Liszkach odbyły się uroczystości w Dniu Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej

12 lipca 2026 r. Oddział IPN w Krakowie, wojewoda małopolski i wójt gminy Liszki (pow. krakowski) zorganizowali uroczystości w Dniu Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej.

12.07.2026

Na początku delegacje złożyły kwiaty pod pomnikiem ofiar niemieckiego terroru na lisieckim Rynku. Po mszy świętej w kościele św. Mikołaja zebrani przeszli na cmentarz parafialny, gdzie znajduje się zbiorowa mogiła ofiar pacyfikacji z 4 lipca 1943 r. Wśród obecnych na uroczystości była Stefania Szacoń z domu Rospond, więźniarka polityczna czasów stalinowskich, skazana w procesie księży kurii krakowskiej w 1953 r., wdowa po kpt. Wacławie Szaconiu, zmarłym w styczniu 2025 r. żołnierzu AK i powojennego podziemia antykomunistycznego, także więźniu politycznym komunistycznego reżimu.

W swoim wystąpieniu dyrektor krakowskiego oddziału IPN dr hab. Filip Musiał zwrócił uwagę, że Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej (12 lipca), przypominający o niemieckiej pacyfikacji Michniowa, sąsiaduje w kalendarzu z Narodowym Dniem Pamięci o Polakach – Ofiarach Ludobójstwa dokonanego przez OUN i UPA na ziemiach wschodnich II RP (11 lipca), a ukraińscy nacjonałści w okrutny sposób mordowali głównie Polaków – mieszkańców kresowych wsi, chutorów i osad.

Niemiecka pacyfikacja Liszek

Zaledwie trzy dni po pacyfikacji pobliskiego Kaszowa, 4 lipca 1943 r. Niemcy przeprowadzili podobną operację w podkrakowskiej wsi Liszki. Zbrodnia miała niemal identyczny przebieg, a jej wykonawcami byli funkcjonariusze policji bezpieczeństwa i służby bezpieczeństwa (gestapo) z Krakowa, kierowani m.in. przez SS-Untersturmführera Heinricha Balba i SS-Sturmscharführera Ericha Vollbrechta, a także niemiecka żandarmeria. Jako odpowiedzialnego za akcję wskazuje się także niemieckiego starostę (Kreishauptmanna) dr. Alberta Schaara.

W nocy z 3 na 4 lipca 1943 r. Niemcy otoczyli kordonem całe Liszki. Następnie przeprowadzili w domostwach rewizje i po wyprowadzeniu Polaków na łąkę, dokonali ich selekcji. Wszystkim rozkazali leżeć nieruchomo twarzą do ziemi. Do zatrzymanych dołączono także ludzi z sąsiednich wiosek, zmierzających na niedzielną mszę świętą do kościoła w Liszkach. Spośród leżących na ziemi wybierano pojedyncze osoby, które kierowano na brutalne przesłuchania do pobliskiej stodoły. Świadkowie zapamiętali przeraźliwe odgłosy bicia i jęki torturowanych, których Niemcy wieszali za związane na plecach ręce i bili po całym ciele.

Pacyfikacja trwała kilkanaście godzin. Pod koniec dnia jeden z wyższych oficerów niemieckich rozkazał, by wszyscy spędzeni na łąkę powstał i wysłuchali jego przemówienia. Oznajmił wówczas, że przesłuchane osoby zostaną rozstrzelane z powodu przynależności lub sprzyjania „bandom” występującym przeciwko władzom okupacyjnym. Następnie jeden z niemieckich funkcjonariuszy przeszedł wśród leżących na wzgórzu Maciejówka i zamordował strzałem w tył głowy 30 osób. Zginęło wówczas 27 mężczyzn i 3 kobiety. Po zakończeniu egzekucji rozkazano pozostałym przy życiu Polakom złożyć ślubowanie, że nie będą w przyszłości angażowali się w działalność antyniemiecką. Okupanci nałożyli również na wieś kontrybucję oraz podpalili część zabudowań, zakazując gaszenia pożaru. Następnie rozkazano wybranym mężczyznom wykopać rów, do którego wrzucono ciała ofiar zbrodni.

Po ustąpieniu Niemców w 1945 r. zarządzono ekshumację ofiar pacyfikacji Liszek. Ciała pochowano w zbiorowej mogile na cmentarzu parafialnym.

Pacyfikacja Michniowa

12 lipca 1943 r. niemieccy okupanci rozpoczęli pacyfikację wsi Michniów w woj. świętokrzyskim. Mieszkańcy, za pomoc niesioną partyzantom, zostali w ciągu dwóch dni w okrutny sposób wymordowani, a miejscowość spalona. W 2017 r. Sejm ustanowił 12 lipca Dniem Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej.

[Poprzedni Strona](#)

Kraków

Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej

Relacja